Kazimierz Święs

Ś.P.
KS. BP DR HAB. KAZIMIERZ RYCZAN
(1939-2017)

Ryczan Kazimierz, biskup diecezji kieleckiej, pracownik Instytutu Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL, członek honorowy Stowarzyszenia Kanonistów Polskich. Urodził się 10 lutego 1939 r. w Żurawicy koło Przemyśla, w rodzinie Stanisława i Joanny z domu Karut. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego im. K. Morawskiego w Przemyślu wstąpił w 1956 r. do Wyższego Seminarium Duchownego obrządku łacińskiego w Przemyślu. Studia seminaryjne przerwała dwuletnia służba wojskowa (1960-1962) w J.W. 4884 w Morągu. Święcenia kapłańskie przyjął 16 czerwca w katedrze przemyskiej z rąk bp. F. Bardy. Po święceniach posługiwał w parafii Szebnie, a potem w Rzeszowie. Następnie został skierowany na studia specjalistyczne na KUL do Instytutu Teologii Pastoralnej – Sekcja Teologii Praktycznej, gdzie uzyskał licencjat kościelny na podstawie pracy pt. *Społeczno-religijne uwarunkowania powołań kapłańskich i zakonnych w diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w latach 1900-1960*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. J. Majki. Po licencjacie pracował jako duszpasterz akademicki w Rzeszowie, prowadził też wykłady z katolickiej nauki społecznej w WSD w Przemyślu. W 1976 r. powrócił na KUL i został pracownikiem naukowym. Tutaj po dokończeniu studiów doktoranckich 23 maja 1978 r. obronił pracę doktorską pt. *Ciągłość i zmiana tradycji religijnej. Studium socjologiczne na przykładzie wybranej społeczności miejskiej* napisaną pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. W. Piwowarskiego. W 1992 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego i został powołany na Kierownika Katedry Socjologii Religii w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL. Funkcję tę pełnił do 2011 r. Tytuł habilitacji: *Wartości katolików a typ środowiska miejskiego*.

KS. DR HAB. KAZIMIERZ ŚWIĘS, PROF. KUL – Katedra Teologii Pastoralnej Społecznej, Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki, Wydział Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: kswies@kul.lublin.pl

Information about Author: Rev. KAZIMIERZ ŚWIĘS, Professor – Department of Social Pastoral Theology, Pastoral and Catechetic Institute, Faculty of Theology at the John Paul II Catholic University of Lublin, Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin, Poland; e-mail: kswies@kul.lublin.pl

W latach 1983-1993 był wicedyrektorem, a potem dyrektorem Konwiktu Księży Studentów KUL. Wybrany na prodziekana Wydziału Teologii KUL, urzędu tego nie podjął, bo 17 lipca 1993 r. Ojciec Święty Jan Paweł II mianował go biskupem diecezjalnym w Kielcach. Święcenia biskupie otrzymał w Kielcach 11 września 1993 r. z rąk kard. Franciszka Macharskiego, abp. Edwarda Nowaka i bp. Mieczysława Jaworskiego. Za dewizę biskupią przyjął słowa: *In vinculo communionis* („W więzach wspólnoty"). Po objęciu diecezji utworzył Świętokrzyski Instytut Teologiczny, gdzie kształcili się katecheci. Z inicjatywy Biskupa Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach zostało 9 maja 2009 r. włączone do Wydziału Teologii KUL. Dokonał też reorganizacji sieci parafialnej w diecezji, erygując 26 nowych parafii, w tym parafię personalną dla osób głuchoniemych i słabo słyszących. W Konferencji Episkopatu Polski K. Ryczan pełnił funkcję przewodniczącego Rady Episkopatu do Spraw Społecznych (*Iustitia et Pax*), był członkiem Rady Głównej, Rady Naukowej oraz delegatem KEP ds. Duszpasterstwa Ludzi Pracy. Od 1995 był członkiem Rycerskiego Zakonu Świętego Grobu Jerozolimskiego w stopniu komandora z gwiazdą. Od 11 października do 28 listopada 2014 r. był Administratorem Apostolskim Diecezji Kieleckiej. Zmarł 13 września 2017 r. w Kielcach.

Praca naukowo-badawcza biskupa K. Ryczana była skoncentrowana na problematyce z zakresu socjologii religii, teologii pastoralnej i katolickiej nauki społecznej. Socjologię religii uprawiał zgodnie z nurtem przyjmowanym w KUL, a wyznaczonym w dużej mierze przez prace ks. prof. J. Majki i ks. prof. W. Piwowarskiego. W zasadzie były to badania socjologiczne prowadzone w ramach paradygmatu przyjmowanego w teologii pastoralnej. Studiując teologię pastoralną, bp K. Ryczan dobrze wiedział, że realizacja posługi zbawczej Kościoła przebiega zawsze w konkretnych uwarunkowaniach społeczno-kulturowych. Z tego też względu w refleksji teologiczno-pastoralnej nad działalnością zbawczą Kościoła sięgał do nauk dostarczających danych o rzeczywistości społecznej. W badaniu religijności biskup Kazimierz Ryczan opowiadał się za substancjalną, inaczej treściową definicją zjawisk religijnych, natomiast w operacjonalizacji pojęcia „religijność" przyjmował jej wielowymiarowy model. Podejmował też próby własnego ujęcia tej problematyki, rozróżniając religię i religijność. Ta pierwsza oznacza, zdaniem biskupa Ryczana, pozytywną relację człowieka do Boga. Relacja ta kształtuje się przez poznanie, uznanie i podporządkowanie się Bogu. Ta druga oznacza manifestacje indywidualne i społeczne tegoż podporządkowania. W swych koncepcjach teoretycznych i badaniach empirycznych świadomie ograniczał się do chrześcijańskiego kontekstu społecznego. Oryginalnym wkładem K. Ryczana w socjologię religii są badania nad powołaniami kapłańskimi, tradycją religijną oraz wartościami religijno-moralnymi. Tutaj wskazywał na postępujące procesy przemian oraz potrzebę odpowiedniej reakcji ze strony teologii pastoralnej oraz duszpasterstwa. W publikacjach z za-

kresu katolickiej nauki społecznej K. Ryczan podejmował tematykę wartości podstawowych społeczeństwa, zaangażowania katolików w życie społeczne i polityczne, podstawowych zasad ładu społecznego. Jest autorem 12 pozycji książkowych, 67 artykułów naukowych, 14 popularnonaukowych, 2 haseł encyklopedycznych oraz 19 introdukcji. Wypromował 14 doktorów. Najczęściej publikował w takich czasopismach, jak: „Roczniki Teologiczne", „Roczniki Nauk Społecznych", „Collectanea Theologica", „Ateneum Kapłańskie", „Homo Dei", „Chrześcijanin w świecie", „Zeszyty ODiSS". Należał do Towarzystwa Naukowego KUL oraz Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. W całej swojej życiowej drodze realizował wyrażoną w biskupim zawołaniu zasadę: *In vinculo communionis*. Człowiek wielkiej życzliwości i dobroci, przyjaciel KUL, otwarty na dialog profesor, ojciec dla kapłanów, mistrz i opiekun dla swoich studentów.

R.I.P.

BIBLIOGRAFIA

KAMIŃSKI RYSZARD, Życie i działalność naukowo-dydaktyczna biskupa prof. dra hab. Kazimierza Ryczana w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, *Roczniki Teologiczne* 51 (2004), z. 6, s. 9-15.

Kościół – komunia i dialog. Księga pamiątkowa ofiarowana Księdzu Biskupowi Kazimierzowi Ryczanowi w 75 rocznicę urodzin, red. P. Kantyka, J. Czerkawski, T. Siemieniec, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2014.

RYCZAN KAZIMIERZ, Powołania kapłańskie i zakonne w Polsce, w: Z badań nad religijnością polską. Studia i materiały, red. W. Piwowarski, W. Zdaniewicz, Pallottinum, Poznań–Warszawa 1986, s. 169-179.

RYCZAN KAZIMIERZ, Przemiany tradycji religijnej, w: Przemiany religijności społeczeństwa polskiego w świetle badań lubelskiego środowiska naukowego, red. W. Piwowarski, J. Styk, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Sekcja Socjologii Religii i Oddział Lubelski, Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Warszawa 1993, s. 27-37.

RYCZAN KAZIMIERZ, Religijność Polaków w opinii duszpasterza, *Ateneum Kapłańskie* 141 (2003), nr 2-3, s. 206-218.

RYCZAN KAZIMIERZ, Wartości katolików a typ środowiska miejskiego, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1992.

ŚWIĘS KAZIMIERZ, Socjologia religii w ujęciu Ks. Biskupa prof. Kazimierza Ryczana, w: Religijne wymiary życia społecznego, red. H. Mielicka–Pawłowska, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce 2013, s. 17-28.

W Służbie wartościom. Księga pamiątkowa poświęcona księdzu biskupowi profesorowi dr. hab. Kazimierzowi Ryczanowi z okazji 60-lecia urodzin, red. R. Kamiński [i in.], Wydawnictwo Jedność, Kielce 1999.